

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 8Co/37/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122207270
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Sopková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3122207270.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Sopkovej a členiek senátu JUDr. Dariny Legerskej a Mgr. Ivany Šlesarovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, D. E. A., zastúpený: Mgr. Petra Hrubová, advokátka so sídlom Mierové námestie 93, Ilava, IČO: 42 152 321, proti žalovanému: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom Vajnorská 55, Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 42 174 856, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 17C/63/2022 -51 zo dňa 20. júla 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I. a III. **p o t v r d z u j e.**

II. Žalobcovi sa **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie v záhlaví identifikovaným rozsudkom výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 8 000,- eur a vo zvyšku (o zaplatenie 12 000,- eur) výrokom II. žalobu zamietol. Výrokom III. rozhodol, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.2 V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie popísal skutkové okolnosti, zistené z vykonaného dokazovania: Žalobca je synom zomrelej F. B., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa XX.XX.XXXX, na následky zranení, ktoré utrpela dňa 05.10.2019 v čase o 18.45 hod., po tom, čo G. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I., J. K. XXX/X, viedol osobné motorové vozidlo zn. I. L. s EČ: M. po ceste II/507 v obci C. v smere od obce N. kde pri miestnom kostole zrazil poškodených manželov K. B. a F. B., ktorí prechádzali cez priechod pre chodcov, v dôsledku čoho pri dopravnej nehode utrpel K. B. zmliaždenie mozgu a vnútrolebečné krvácania so zlomeninami klenby, spodiny lebečnej a tvárových kostí a na následky týchto zranení dňa XX.XX.XXXX v nemocnici zomrel, poškodená F. B. utrpela pri kolízii s vozidlom tržnú ranu v oblasti očnice vpravo, otras mozgu, zakrvácanie do podhrudníčnej dutiny vpravo veľké, zlomeninu krížovej kosti vpravo, poranenie interkostálnej artérie pre Th10 a Th11 vpravo, zlomeninu priečneho výbežku V. bedrového stavca vpravo a odreniny v oblasti oboch kolien. Na následky týchto zranení poškodená dňa XX.XX.XXXX zomrela. Vodič svojim konaním porušil ustanovenie § 4 odsek 1 písmeno f) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov tým, že nedal

prednosť chodcom, ktorí prechádzali cez priechod pre chodcov. Za tento skutok bol vodič G. H. odsúdený rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp.zn. 3T/40/2020 zo dňa 21.01.2021 na trest odňatia slobody vo výmere dva roky, pričom výkon tohto trestu mu bol podmienene odložený so skúšobnou dobou v trvaní dvoch rokov a zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v trvaní päť rokov. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27.05.2021. V čase úmrtia mala matka žalobcu vek 81 rokov. Predmetné osobné motorové vozidlo zn. I. L. s EČV: M. bolo poistené

pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou tohto motorového vozidla u žalovaného ako poisťovateľa. Titulom poistného plnenia žalovaná zaplatila žalobcovi sumu 2.279,09 eur ako náhradu pohrebných nákladov, ktoré žalobca vynaložil na pohreb svojej matky. Listom zo dňa 04.03.2022 žalovaná oznámila právnej zástupkyňi žalobcu, že uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy mu nevyplatí a odporučila žalobcovi iniciovať súdne konanie. Žalobca mal so svojou matkou dobrý vzťah. Počas jej hospitalizácie v nemocnici

v Trenčíne po nehode ju navštevoval skoro každý deň. V rámci hospitalizácie matky pre ňu vybavil aj nadštandardnú izbu. Jeho matka žila so svojim manželom, otcom žalobcu, ktorý zomrel na následky rovnakej nehody. S rodičmi vyrastal od svojho narodenia, býval u nich

v Pruskom do svojich 18 rokov, aj so svojim bratom, ktorý zomrel pred 15 rokmi na rakovinu. Počas ich života v Pruskom ich navštevoval niekoľkokrát do týždňa. Keď niečo potrebovali vždy im pomohol. Navštevovali ich aj jeho dve dcéry, staršia, ktorá je už vydatá, 3x - 4x do roka, mladšia skoro každý druhý týždeň. V čase ich úmrtia bol žalobca riadne zamestnaný

v Hlohovci ako manažér vo výrobe. Rodičia žalobcu zdravotné problémy nemali, ich zdravotný stav zodpovedal ich veku. Obaja boli chodiaci. Otec šoféroval, obaja boli aktívni, vitálni, primerane k ich veku. Matka žalobcu pracovala aj v záhradke, umývala okná, varila, piekla, starala sa o domácnosť. Vodič, ktorý zapríčinil predmetnú dopravnú nehodu sa žalobcovi osobitne neospravedlnil.

1.3 Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 488, § 489, § 494, § 100 ods. 1, 2, § 104 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a konštatoval, že žalobca sa v spore domáha ochrany svojej osobnosti pred neoprávneným zásahom do jeho práva na rodinný život a práva na rešpektovanie jeho súkromia v dôsledku úmrtia jeho matky. Argumentáciu žalovanej, že zo žaloby nie sú zrejmé základné uplatnené nároky a nie je možné identifikovať, či si žalobca uplatňuje náhradu škody alebo náhradu nemajetkovej ujmy, vyhodnotil súd ako nedôvodnú, pretože zo znenia žaloby je zrejmé, čoho sa žalobca domáha a na základe akých skutočností. Súd prvej inštancie konštatoval, že ochranu osobnosti zakotvujú jednak viaceré zákony, ale aj právne predpisy vyššej právnej sily, ako napríklad Ústava Slovenskej republiky, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd s tým, že právo na súkromie, ako jedno z nich, patrí k významným právnym, ale nielen právnym hodnotám. Podľa Ústavného súdu SR - náleže zo 04.12.2007 sp. zn. I. ÚS 12/01 v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva treba konštatovať, že rešpektovanie súkromnej sféry života musí zahŕňať aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s inými ľudskými bytosťami, pričom súčasťou práva na súkromie je tiež rodinný život zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými. Ďalej platí, že ust. § 13 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 11 Občianskeho zákonníka uvádza spôsoby, ktoré môže zvoliť zasiahnutá fyzická osoba pri ochrane svojich práv. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka má ten, do osobnostných práv ktorého bolo zasiahnuté, právo domáhať sa primeraného zadosťučinenia. Primeranosť znamená, že zadosťučinenie má zodpovedať podstate zásahu, zasiahnutej osobnostnej sfére a tiež okolnostiam a dôsledkom zásahu. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce takéto zadosťučinenie najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nemajetkovou ujmovou v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ujma v nemajetkovej sfére fyzickej osoby, ktorá sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je dosiahnuť vyváženosť medzi ujmovou na hodnotách ľudskej dôstojnosti a jej konkrétnym finančným vyjadrením. Cieľom je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnou ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje Občiansky zákonník žiadne medze. Pre jej určenie však zákon zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a široko chápané

okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Maximálna výška peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je v zásade ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. Zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je objektívnou zodpovednosťou, keď sa neprihliada na zavinenie.

1.4 Súd prvej inštancie sa prioritne zaoberal tým, či došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv na strane žalobcu a poukázal na to, že v zmysle § 193 CSP je viazaný právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp.zn. 3T/40/2020 zo dňa 21.01.2021, ktorým bolo ustálené, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Konanie osoby poistenej

u žalovanej pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, bolo právoplatným rozsudkom súdu vyhodnotené ako nedbanlivostný trestný čin, v dôsledku čoho súd konštatuje, že k uvedenému neoprávnenému zásahu na strane žalobcu došlo. Tento zásah do práva žalobcu na súkromie, resp. na nerušený rodinný život s jeho matkou, je do budúcnosti absolútny, pretože v dôsledku spáchaného dopravného trestného činu, matka žalobcu zomrela. Argumentáciu žalovaného ohľadne spoluzavinenia matky žalobcu na dopravnej nehode, súd prvej inštancie vyhodnotil ako všeobecnú, hraničiacu s cynickosťou v prístupe žalovanej, v snahe predísť plneniu z jej strany. Zdôraznil, že k usmrteniu matky žalobcu došlo na osvetlenom prechode pre chodcov pri miestnom kostole v obci, pričom vinník dopravnej nehody zrazil nie jedného, ale dvoch ľudí, oboch rodičov žalobcu. V tejto súvislosti súd prvej inštancie podotkol, že zástupca žalovanej na pojednávaní uviedol, že nežiada oboznámiť žiadnu časť pripojeného spisu tunajšieho súdu 3T/40/2020, ktorá by potenciálne (a vysoko teoreticky) mohla preukazovať spoluzavinenie poškodenej na jej úmrtí. Súd však z vlastnej iniciatívy nevyhľadáva dôkazy a nenahrádza povinnosť tvrdenia sporovej strany. Záverom súd poukázal na súdnu prax, v zmysle ktorej v súlade s ustanovením § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. 1Cdo/77/2009). Vzhľadom na ďalšiu časť procesnej obrany žalovaného súd prvej inštancie poukázal i na už ustálenú súdnu prax, podľa ktorej je daná pasívna vecná legitímácia poisťovne v konaní

o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody. Po dlhšom období neustálenej rozhodovacej praxe v tejto otázke bolo napokon občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SR prijaté na zverejnenie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk práve rozhodnutie 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 a bolo v nej zverejnené pod R 61/2018

(v tomto smere súd poukazuje napr. na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne

sp. zn. 17Co/55/2020 z 29.07.2021) či novšie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2022, sp. zn. 7Cdo 252/2021 zverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk práve rozhodnutie pod R 3/2022. I argumentácia žalovaného, že žalobca žaluje iba poisťovateľa, je nedôvodná. Podľa citovaného § 15 zákona o PZP je poškodený oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi, teda proti žalovanej. Aj

z dlhodobou ustálenou súdnu praxou je zjavné, že poškodený môže žalovať iba poisťovateľa a nie je nevyhnutné žalovať aj poisteného, teda osobu priamo zodpovednú za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pretože ich právna zodpovednosť, resp. povinnosť na náhradu je oddelená a samostatná. Vzhľadom na uvedené je podľa názoru súdu prvej inštancie žaloba, čo do jej základu, dôvodná.

1.5 K dôvodnosti uplatneného práva na náhradu nemajetkovej ujmy a jeho premlčaniu súd prvej inštancie uviedol, že v dôsledku neoprávneného zásahu osoby poistenej

u žalovaného, prišla o život matka žalobcu, čím bolo zasiahnuté do jeho práva na súkromie, resp. práva na nerušený rodinný život. Preto súd konštatuje, že žalobca je oprávnený požadovať od žalovanej aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je sekundárnou (teda následnou) formou satisfakcie pred neoprávneným zásahom do jeho osobnostných práv. Podľa názoru súdu by morálne (nepeňažné) zadosťučinenie nebolo s prihliadnutím na následky zásahu dostatočné. Záver o primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch

v prípadoch, kedy dôjde k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov v dôsledku

náhlej straty jedného člena ich rodiny, je aprobovaný v judikatúre všeobecných súdov SR a konkrétne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011. Z argumentácie žalovanej, resp. z jej procesnej obrany podľa súdu prvej inštancie vyplýva snaha vyhnúť sa poskytnutiu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, apelujúc na to, že žalobca nestojí o žiadne ospravedlnenie zo strany vinníka, a preto v podstate odíhal možnosť morálnej satisfakcie zo strany vinníka, čo pre žalovanú stranu nemôže byť na ujmu. Podľa názoru súdu je primárnym zmyslom právnej existencie žalovaného (poisťovne) poskytovať peňažné plnenia (poistné plnenia vrátane náhrady nemajetkovej ujmy), a nie čakať na ospravedlnenia vinníkov dopravných nehôd, a takýmto spôsobom sa zbavovať povinnosti poskytovať poistné plnenie. Sekundárnym zmyslom existencie žalovaného ako obchodnej spoločnosti je vytváranie zisku z poistenia zodpovednosti za škodu. Uvedená procesná obrana žalovanej tak vyznieva účelovo. Ospravedlnenie a prejav ľútosti páchatel'a prečinu usmrtenia v trestnom konaní objektívne nemôže znižovať nemajetkovú ujmu na strane pozostalého poškodeného tohto prečinu, teda žalobcu. Pre súd je presvedčivý a pochopiteľný postoj žalobcu, vyplývajúci z jeho výpovede, že on osobne nechce vinníka nehody stretnúť, a že jeho ospravedlnenie je nedostatočné. Takisto vypovedal, že podmienené odsúdenie vinníka predmetnej dopravnej nehody (kedy zomreli dvaja ľudia, obaja jeho rodičia) sa mu javí nízky. Jeho postoj je po ľudskej stránke pochopiteľný a pre súd plne akceptovateľný. Takisto skúmanie dopadu udalosti na psychickú sféru vinníka nehody, ako to navrhoval žalovaný, je úplne irelevantné. Či už negatívny dopad na jeho psychiku alebo neutrálny, nemôže žiadnym spôsobom ovplyvňovať nemajetkovú ujmu na strane žalobcu a jeho prežívanie tejto ujmy. Kľúčovým je práve dopad na psychiku žalobcu ako poškodeného a nie vinníka dopravnej nehody. Žalovaným vznesenú námietku premlčania súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú. Začiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu, je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Keďže k zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo smrťou jeho matky dňa 13.11.2019 a s prihliadnutím na § 104 Občianskeho zákonníka (keďže nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona o PZP a pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.) dňom 14.11.2020 začala plynúť trojročná všeobecná premlčacia doba, ktorá doposiaľ ešte neuplynula. Žaloba teda bola podaná v rámci plynutia premlčacej doby. Všeobecná trojročná premlčacia doba sa uplatní v zmysle § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. aj voči poisťovateľovi. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP je potrebné totiž vykladať tak, že poistenie zodpovednosti v zmysle tohto zákona kryje aj nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a títo pozostalí môžu svoje nároky uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. Na podporu

vyššie uvedeného záveru súd poukázal napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/23/2022 z 27.04.2023 alebo na už vyššie uvádzané uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo 252/2021 z 31.03.2022, zverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk práve rozhodnutie pod R 3/2022. Pre úplnosť dodal, že na plynutie premlčacej doby v danom prípade majú vplyv aj ustanovenia § 1 a 8 zákona č. 62/2020 Z.z.

o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v zmysle ktorých došlo k neplynutiu premlčacej doby v obdobiach od 27.03.2020 do 30.04.2020 a od 19.01.2021 do 28.02.2021, teda počas celkovo 75 dní a o túto dobu sa plynutie premlčacej doby predlžuje.

1.6 Čo sa týka výšky priznanej náhrady za nemajetkovú ujmu, túto v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd teda prihliadol na obe rozhodujúce okolnosti s tým, že určenie výšky by malo zodpovedať požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie sa, a zároveň by mal byť dosiahnutý účel kompenzácie, aby sa poškodení mohli naďalej klasifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach.

Na druhej strane nesmie pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy takisto musí zodpovedať všeobecnej predstave o (materiálnej, nie formálnej) spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej

nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť). Pri stanovení výšky čiastky relatívnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch. Závažnosť vzniknutej ujmy je v prejednávacom prípade charakterizovaná tým, že žalobca prišiel v dôsledku predmetného neoprávneného zásahu o svoju matku vo veku 81 rokov. Samotný žalobca je aktuálne vo veku 59 rokov, v čase úmrtia jeho matky mal vek 55 rokov. Zomrelá bola zdravá, vitálna a samostatná, jej aktivity zodpovedali primerane jej veku. Ide nepochybne o ujmu, avšak nie tak závažnú, ako v prípade osôb nižšieho veku. Matka žalobcu bola v čase jej úmrtia už v postprodukčnom a vyššom veku, s ktorým sú objektívne spojené aj zdravotné problémy, ktoré bolo možné očakávať. Blížila sa k etape života, kedy je človek skôr na pomoc blízkych odkázaný a nie opačne a už nedokáže byť tak nápomocný ako v nižšom veku. Je potrebné takisto doplniť, že žalobca so zomrelou matkou mal plnohodnotný a vrúcny vzťah, bez negatívnych zistení. Rolu syna si žalobca zastával bez negatívnych zistení. Okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo sú charakterizované tým, že v danom prípade išlo o spôsobenie smrti pri nedbanlivostnej dopravnej nehode, bez zavinenia matky žalobcu ako chodkyne na osvetlenom prechode pre chodcov v obci pri miestnom kostole. Vinník dopravnej nehody bol za spáchanie prečinu usmrtenia odsúdený a bol mu riadne uložený trest. V priebehu trestného konania prejavil nad svojim konaním ľútosť a išlo o tzv. prvopáchatľa, dovedy netrestaného odsúdeného. V prípade žalobcu je potom podľa názoru súdu, na základe vyššie uvedených dôvodov, primeraná výška nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur. Pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal aj z aktuálnej judikatúry súdov v niektorých obdobných prípadoch (rozsudok Okresného súdu Trenčín sp.zn. 20C/47/2017 z 07.12.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co/71/2019 z 09.10.2019; rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp.zn. 2C/29/2018 z 28.08.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17Co/52/2022 z 16.06.2022, rozsudok Okresného súdu Prievidza sp.zn. 8C/10/2020 z 01.07.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 27Co/64/2021; rozsudok Okresného súdu Prievidza sp.zn. 4C/1/2017 z 17.04.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co/63/2022 z 14.12.2022; rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica rozsudkom sp.zn. 6C/51/2014 z 13.11.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17Co/243/2015 z 22.03.2016; rozsudok Okresného súdu Zvolen.zn. 9C/248/2015 zo dňa 14.01.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/119/2019 z 28.11.2019; rozsudok Okresného súdu Topoľčany sp.zn. 6C/143/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp.zn. 5Co/264/2017; rozsudok Okresného súdu Nitra sp.zn. 17C/22/2015 z 09.12.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp.zn. 6Co/176/2016 z 29.03.2017; rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp.zn. 5C/38/2012 z 21.02.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20Co/183/2014 z 26.05.2015. Uviedol, že do popredia sa čoraz aktuálnejšie dostáva aj dynamická strata reálnej hodnoty rovnakej sumy peňazí (inflácia peňazí), preto aj poukaz na staršie judikáty, ktoré priznávali náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné vnímať iba akési vodítko. Suma náhrady 8.000 eur predstavuje náhradu súvisiacu so stratou života najbližšieho človeka, matky, ktorá zomrela síce vo vyššom veku 81 rokov, avšak bola zdravá a aktívna. Výška požadovanej a aj súdom priznanej náhrady neprekračuje výšku náhrad, ktoré sú v súdnej praxi priznávané pri odškodňovaní pozostalých za stratu života ich blízkej osoby, resp. za neoprávnený zásah do ich rodinného života a súkromia. Požadovaná náhrada podľa názoru súdu takisto reflektuje aj reálnu kvalitu rodinného vzťahu medzi žalobcom a zosnulou matkou, kedy neboli zistené žiadne negatívne skutočnosti. Na základe vykonaného dokazovania nebolo vyvrátené tvrdenie žalobcu, že jeho mama a otec mu boli oporou, ktorých pravidelne a často navštevoval a bol s nimi v pravidelnom telefonickom kontakte, že boli dobrí a veriaci ľudia, celý život žili usporiadaný život a v obci Pruské mali dobrú povesť. Žalovaná v tomto smere neoznačila žiadne dôkazy za účelom preukázania opaku. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce i pomery pôvodcu zásahu - vinníka dopravnej nehody, a preto je potrebné skúmať jeho osobu a najmä jeho majetkové pomery a nie pomery žalovaného. Ak by tomu tak bolo, tak by bol popretý zmysel povinného zmluvného poistenia, a to poskytnutie úplnej náhrady škody (vrátane nemajetkovej ujmy) poškodenému bez ohľadu na „bonitu“ škodcu. V opačnom prípade, by poškodený bol limitovaný v jeho odškodnení osobou škodcu a spočívalo by len na náhode, či škodca má dostatok majetku na jeho odškodnenie alebo nie. Zmyslom existencie poisťovní v rámci povinného zmluvného poistenia je poskytovanie úplnej náhrady škody za vinníkov škodových (poistných) udalostí bez ohľadu na osobu vinníka. Súd záverom tejto časti odôvodnenia uvádza, aj to, že poistné plnenia sa poskytnú aj v prípade tzv. „nepoistených“ vozidiel,

ktorých prevádzkou je spôsobená škoda a to práve preto, aby poškodený neostal neodškodnený. Čo sa týka rozsahu vykonaného dokazovania, tak v priebehu konania sporové strany (na pojednávaní) upustili od pôvodne navrhovaných dôkazov (a to návrh na vypočutie svedkýň - manželky a dcéry žalobcu, návrh na vypočutie svedka - vinníka dopravnej nehody a oboznámenie trestného spisu sp.zn. 3T/40/2020) a súd tak vykonal všetky dôkazy, ktoré sporové strany navrhli vykonať.

1.7 O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy 20.000 eur, pričom súd vyhovel žalobe v časti 8.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Matematickým porovnaním úspechu žalobcu a žalovanej by bolo možné dospieť k záveru, že strany mali úspech v konaní takmer rovnaký, čo by podľa

§ 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku bolo premietnuté do výroku, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, resp. žalovaná má právo na čiastočnú náhradu trov konania. Takéto mechanické rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania by podľa názoru súdu nebolo v tomto spore, resp. v takomto druhu sporu, spravodlivé. Civilný sporový poriadok už neobsahuje ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016, podľa ktorého aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. V prejednávanej veci výška plnenia (výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch) závisela od úvahy súdu. Žalobca nemohol predvídať výšku plnenia, ktoré mu súd rozsudkom prizná. Rozhodujúca je skutočnosť, že súd konštatoval porušenie osobnostných práv žalobcu, v dôsledku čoho mu vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a žalobca bol úspešný v merite veci.

K rovnakému záveru v obdobných sporoch dospel aj Krajský súd v Trenčíne napr. v rozsudku sp. zn. 17Co/322/2017 zo dňa 26.07.2018, alebo v rozsudku sp.zn. 6Co/288/2017 zo dňa 08.06.2018. Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal súd za to, že žalobcovi patrí podľa čl. 4 ods. 1, ods. 2 CSP nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, keďže takýto výrok o náhrade trov konania zodpovedá spravodlivému a rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov v prejednávanej veci. Preto súd rozhodol o trovách tohto konania tak, že žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

2. Proti tomuto rozsudku čo do výroku I. a súvisiaceho výroku III. podal včas odvolanie žalovaný, v ktorom žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu alebo rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zruší a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietal uplatnenie odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP. Zdôraznil, že záver súdu prvej inštancie, že okolnosti na strane pôvodcu zásahu nie je dôvodné skúmať, predstavuje odklon od zaužívanej súdnej praxe

a porušenie princípu právnej istoty, keďže súd tento odklon riadne neodôvodnil. V tomto smere poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/149/2018 zo dňa 30.04.2019, ktorý uviedol, že v posudzovanej veci súd prvej inštancie pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy prihliadal k judikatúrne vymedzeným kritériám, ktorými sú najmä na strane pozostalých a zomrelého intenzita ich vzťahu, vek zomrelého a pozostalých, existenčná závislosť na zomrelom, poskytnutie inej satisfakcie a na strane škodcu vyhodnotil relevantnosť kritérií jeho postoja, dopad udalosti do jeho sféry, majetkové pomery škodcu

a mieru zavinenia. Hoci žalovaný v konaní navrhol výsluch osoby, ktorá do práv žalobcu zasiahla, poukazujúc na potrebu skúmať kritériá, akými sú jeho postoj, dopad nehody do jeho sféry, zistenie jeho finančnej situácie, súd tieto skutočnosti nepovažoval za potrebné pre konanie a výsluch nevykonal. V odôvodnení však pritom v bode 10.1 konštatuje, že výška priznanej sumy nemajetkovej ujmy nesmie pôsobiť na škodcu likvidačne. Namietal, že

v konaní nie je žalovaný vodič, čo považuje za nerešpektovanie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorým postupom žalobca diskvalifikoval možnosť uplatnenia iných foriem zadosťučinenia - prejednanie veci alebo ospravedlnenie sa. V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je pritom potrebné zamerať sa aj na dopady udalosti do psychickej sféry na strane pôvodcu zásahu, jeho postoj k dopravnej nehode, úmysel, formu

a miery zavinenia, trestný postih, snahu o nápravu, oľutovanie, ospravedlnenie sa. Finančná náhrada je totiž až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadosťučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie sa alebo prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Súd jednoznačne považujú za formu satisfakcie aj odsúdenie pôvodcu zásahu, ktorá sa musí prejaviť na priznanej nemajetkovej ujme, respektíve nepriznaní ako doplnku poskytnutej satisfakcie (rozsudok

Krajského súdu v Nitre sp.zn. 25Co/441/2016 zo dňa 28.06.2017). Je treba dať možnosť tomu, kto zasiahol do práva, aby prejavil ľútosť

a ospravedlnil sa, čo môže mať dopad aj na výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Ďalej poukázal na skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, že žalobca s nebohrou nežil v spoločnej domácnosti, nebol na nej materiálne závislý a nebohá sa nenachádzala

v produktívnom veku. Z postoja žalobcu vyplýva, že tento nestojí o prejav ľútosti zo strany vinníka nehody, čím diskvalifikuje morálne zadosťučinenie, ktoré uplatnený inštitút predpokladá. Rozhodnutia okresných súdov, na ktoré súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku odkazuje, nevykazujú rovnaké alebo podobné okolnosti

k prejednávanej veci. Vzhľadom na to súd priznal žalobcovi neprimerane vysokú sumu, ktorá nemá oporu v zaužívanej súdnej praxi. Na druhej strane poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 17Co/352/2017: priznaná nemajetková ujma otcovi 8 240 eur, matke 8 240 eur, bratovi 4 120 eur; rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 6Co/347/2015 priznaná nemajetková ujma rodičom každému vo výške 7 000 eur, sestre 6 000 eur; rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/438/2016 priznaná nemajetková ujma matke

10 000 eur, sestre 5 000 eur, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/207/2018 priznaná nemajetková ujma rodičom vo výške 8 000 eur, trom bratom vo výške 3 500 eur každému.

3. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne vyjadril tak, že ho považuje za nedôvodné a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Zdôraznil, že žalovaný ako poisťovňa, v ktorej bol automobil škodcu poistený, bol v čase podania žaloby pasívne legitimovaný ako subjekt, výlučne proti ktorému smerovala žaloba. Súdna prax ustálila, že náhrada nemajetkovej ujmy

v peniazoch sa hradí z povinného zmluvného poistenia, žalobca má preto priamy nárok proti poisťovni. Výsluch vodiča auta, ktorý spôsobil autonehodu, by bol nadbytočný, nebolo sporné, že sa nehody dopustil, nebolo sporné ako sa k nehode postavil v rámci trestného konania. Trestného činu sa dopustil z nebanlivosti, teda nebola sporná ani miera jeho zavinenia. Nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 8000 eur za smrť matky žalobca akceptuje, považuje za primeranú, vzhľadom na to, že išlo o jeho priamu príbuznú, ktorú mu nemôže nahradiť žiadna satisfakcia. Obdobné prípady, na ktoré poukázal súd prvej inštancie, priznávali aj vyššie čiastky za smrť člena rodiny. Výška nemajetkovej ujmy sa pritom nedá paušalizovať a je ponechaná na úvahe súdu.

4. Žalovaný sa ďalej písomne vyjadril podaním zo dňa 18.09.2023, v ktorom zotrval na argumentácii uvádzanej už v odvolaní. Zdôraznil, že v slovenskom právnom poriadku nie je zákonom upravené právo pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade smrti blízkej osoby, je potrebné zohľadniť aj existujúcu právnu úpravu pokrývajúcu otázku, ktorá je predmetnému nároku čo možno najpodobnejšia, pričom takou právnou úpravou je napríklad zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov. V tomto smere poukázal na § 14 tohto zákona, podľa ktorého odškodnenie možno primerane znížiť, ak obeť násilného trestného činu spoluzavinila ujmu na zdraví alebo neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenie získala od páchatel'a trestného činu, ktorým jej bola spôsobená ujma na zdraví. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo/15/2012 použitie voľnej úvahy nemôže byť ľubovôľou súdu, ale treba ho použiť v kontexte s inými hmotnoprávnymi ustanoveniami, ktoré upravujú odškodnenie a spôsob jeho výpočtu vyplýva priamo zo zákona. Poukázal pritom na § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006, podľa ktorého patrí poškodenému, ak bola trestným činom spôsobená smrť, odškodnenie v sume 50- násobku minimálnej mzdy. Dovolací súd nepovažuje za riadne odôvodnený záver o primeranosti prisúdenej sumy 120 000 eur bez zohľadnenia ďalších právnych predpisov upravujúcich obdobnú problematiku a bez náležitého porovnania nároku žalobcu s týmito ďalšími predpismi, napríklad v čom je nemajetková ujma žalobcu väčšia

v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. Poukázal aj na rozhodovaciu prax v obdobných právnych veciach, a to rozsudok Krajského súdu v Nitre sp.zn. 9Co/367/2016 zo dňa 11.05.2016 – usmrtenie otca pri autonehode, dcére priznaná suma 10 000,- eur a mal. vnukovi 3 000,- eur a ďalšie, už v odvolaní spomínané rozsudky súdov SR a iné.

5. Žalobca sa ďalej písomne vyjadril podaním zo dňa 29.09.2023 tak, že zotrval na argumentácii, uvádzanej už vo vyjadrení k odvolaniu. Zdôraznil, že súdom priznaná nemajetková ujma nevybočuje z rámca rozhodovacej súdnej praxe.

6. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v intenciách ustanovení § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. v medziach podaného odvolania a jeho dôvodov.

7. V zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP nebolo potrebné na prejednanie odvolania žalovaného nariaďovať pojednávanie, pretože nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a ani to nevyžadoval dôležitý záujem.

8. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Odvolací súd je v zásade viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

11. Žalovaný v odvolaní namietal odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP, teda že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

12. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na všetky pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod iné odvolacie dôvody, avšak vždy len za predpokladu, že tieto pochybenia mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zvyčajne pôjde o prípady nesprávne realizovanej mandukčnej povinnosti súdu, pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu, vypočutie svedka bez jeho poučenia o práve odoprieť výpoveď a podobne) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu.

13. V prípade odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. e/ CSP ide o vadu skutkovú, keď strana navrhla dôkaz, ktorý je potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností, ale súd prvej inštancie takýto dôkaz nevykonal.

14. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplynuli z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

15. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. Po preskúmaní veci odvolací súd zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

17. Za aplikácie § 380 ods. 2 CSP posudzoval odvolací súd v prvom rade z úradnej povinnosti, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou, ktorá sa týka procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci, a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1

písm. a/ a b/ CSP. Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu možno konštatovať, že súd prvej inštancie dodržal v konaní procesné predpisy upravujúce procesný postup o povinnom poučení strany v spore o procesných právach a o procesných povinnostiach, o predvolávaní na nariadené pojednávania za účelom prejednania veci, pri vykonávaní dokazovania a procesný postup pred skončením dokazovania.

18. Odvolací súd po preskúmaní veci zistil, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, ktoré nie a z akých dôvodov, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Prijaté závery vysvetlil spôsobom, z ktorého je zrejmé, akými úvahami sa riadil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá kritériám riadneho odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 až 4 CSP. Súd prvej inštancie presne a jasne uviedol, ktoré tvrdenia považoval za preukázané a ktoré tvrdenia vyhodnotil ako nepreukázané. Zistený skutkový stav podriadil pod príslušné právne normy, ktoré vo veci aplikoval a túto aplikáciu vyjadril svojim myšlienkovým postupom. Odvolací súd je toho názoru, že formulácie použité súdom prvej inštancie v odôvodnení rozsudku sú určité a zrozumiteľné, odôvodnenie je ako celok presvedčivé a z hľadiska obsahu spĺňa aj kvalitatívnu požiadavku.

19. V konaní nebola zistená ani žiadna iná procesná vada, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), pričom odvolateľ ani žiadnu takúto vadu v procesnom postupe súdu prvej inštancie nekonkretizuje.

20. Námietky žalovaného, uvedené v odvolaní, boli v zásade totožné s námietkami, ktoré uplatnil pred súdom prvej inštancie, a ktoré nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli tvrdené a ani preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukazuje.

21. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a vo vzťahu k zásadným odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd dodáva nasledovné:

22. V prejednávanej veci sa žalobca domáha ochrany pred neoprávneným zásahom do jeho osobnostných práv v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrela jeho matka (aj otec, ktorý nárok ale nie je predmetom tohto súdneho konania), vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 11 a § 13 Občianskeho zákonníka), a to voči žalovanému ako poisťovní, v ktorej bolo poistené osobné motorové vozidlo, vedené v čase nehody pôvodcom zásahu (povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku).

23.1 Pokiaľ žalovaný v odvolaní argumentuje, že v konaní nie je žalovaný vodič ako pôvodca zásahu, čo považuje za nerešpektovanie právneho inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd má za to, že jeho argumentácia je nenáležitá.

23.2 Podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“) náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

23.3 Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná (rozsudok Najvyššieho súdu SR publikovaný v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod R 61/2018). Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/5/2020 zo dňa 21.10.2020, rešpektovaného všeobecne súdnou praxou, v prípade uplatnenia

nároku na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, má poškodený žalobca možnosť voľby, či bude žalovať poisteného škodcu, alebo iba poisťiteľa, či poisteného škodcu a poisťiteľa súčasne. Odvolací súd teda zhodne s názorom súdu prvej inštancie uzatvára, že pokiaľ právny predpis výslovne umožňuje oprávnenej osobe uplatniť určitý nárok voči dvom (či viacerým) odlišným subjektom samostatne a oddelene, ako je tomu i v súdnej veci, nie je možné klásť na ťarchu žalobcu fakt, že žaluje len jeden subjekt, ktorý si sám vybral. Táto odvolacia námietka žalovaného tak nie je dôvodná.

24.1 Žalovaný ďalej namietal, že súd prvej inštancie nesprávne a predčasne, bez výsluchu pôvodcu zásahu, ktorý žalovaný navrhol, priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď v prvom rade do úvahy prichádza morálne zadosťučinenie. V tomto smere mal za to, že súd prvej inštancie pochybil, keď nevykonal ním navrhnutý dôkaz – výsluch pôvodcu zásahu, vodiča. Taktiež rozporoval výšku priznanej náhrady ako neodôvodnenú, svojvoľnú a nekorešpondujúcu so súdnou praxou; nezohľadňujúcu okolnosti na strane pôvodcu zásahu, konkrétne dopad udalosti do jeho psychickej sféry, úmysel, formu a mieru zavinenia, trestný postih, snahu o nápravu, ľutovanie a ospravedlnenie sa.

24.2 Jednotlivé prostriedky ochrany osobnosti v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka sú relatívne samostatné, je možné ich použiť jednotlivo alebo kumulovane, v závislosti od intenzity neoprávneného zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Zákon pripúšťa možnosť podať návrh na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), návrh na odstránenie následkov už vykonaných zásahov (reštitučná žaloba) a návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia, ktoré nemá charakter peňažnej náhrady (satisfakčná žaloba). Ak by sa však morálne zadosťučinenie nezdalo postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy i v peniazoch, čoho účelom je vyváženie a zmiernenie nemajetkovej ujmy peňažnou formou.

24.3 V danom prípade, keď neoprávneným zásahom bola spôsobená smrť matky žalobcu, nie je možné hovoriť o sankciách v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, ktoré by mali preventívny alebo reštitučný charakter, ale len o satisfakčnej sankcii, ktorá je možná i vo forme peňažného plnenia.

24.4 Výška priznaného peňažného zadosťučinenia je závislá na úvahe súdu, ktorý pri rozhodovaní musí prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva vzniklo.

24.5 Pokiaľ ide o existenciu závažnej ujmy, za závažnú ujmu treba podľa judikatúry súdov SR považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

24.6 Vo vzťahu k žalovanému nároku, je nesporné, že spôsobenie smrti človeka je zásahom do jeho práva na ochranu telesnej integrity. Ide objektívne o zásah vrcholnej intenzity, ktorý je nezvratný a nenapraviteľný. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní zohľadnil i odvolateľom namietané okolnosti, a to vek žalobcu i jeho matky, jej zdravotný stav, skutočnosť, že so žalobcom nebývali v spoločnej domácnosti, povahu a kvalitu ich vzájomného vzťahu (odsek 10.2 napadnutého rozsudku). Na základe vyhodnotenia všetkých okolností súdnej veci odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že nečakaným a náhlým úmrtím matky žalobcu došlo nepochybne k tak závažnému zásahu, že morálne zadosťučinenie sa v tomto prípade jednoznačne nejaví byť postačujúce.

24.7 Čo sa týka okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky rozhodujúce okolnosti, za ktorých ku zásahu došlo a ktoré boli zistené vykonaným dokazovaním, vrátane žalovaným namietaných okolností vzťahujúcich sa k osobe pôvodcu zásahu: jeho postoj k dopravnej nehode, úmysel, formu a miery zavinenia, trestný postih, snahu o nápravu, ľutovanie, ospravedlnenie sa (konkrétne – skutočnosť, že vodič dopravnú nehodu, pri ktorej zomrela matka žalobcu, zavinil z nedbanlivosti (teda že nemal úmysel usmrtiť ju) – odsek 8.6; fakt, že bol za skutok právoplatne odsúdený v trestnom konaní, avšak len na podmienený trest odňatia slobody; prejav ľútosti pôvodcu zásahu v trestnom konaní – odsek 9.4 v spojení s 10.3; fakt, že vodič sa žalobcovi osobitne neospravedlnil – odsek 6.4.). Odvolacia námietka žalovaného, že súd prvej inštancie v konaní pri určení výšky reštitučnej náhrady nevyhodnotil okolnosti na strane pôvodcu zásahu, tak nebola dôvodná.

24.8 V tejto súvislosti žalovaný tiež namietal, že súd prvej inštancie nevykonával ním navrhnutý dôkaz – výsluch vodiča, pôvodcu zásahu.

24.9 Odvolací súd zdôrazňuje, že súd v civilnom sporovom konaní nemusí vykonať všetky dôkazy, ktoré navrhne strana sporu. O tom, ktoré dôkazy vykoná, rozhoduje súd. Musí však dbať o to, aby z dokazovania nevytlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodujúcu skutkovú okolnosť významnú pre rozhodnutie. Ak sa súd rozhodne dôkaz nevykonať, musí to zdôvodniť v odôvodnení svojho rozsudku. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/ nevyvráti tvrdenú skutočnosť,

čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces.

24.10 Po preskúmaní spisu odvolací súd zistil, že na pojednávaní dňa 22.06.2023 žalovaný navrhol ako dôkaz výsluch vodiča, pôvodcu zásahu, a to k okolnostiam nehody, ako prežíval ľútosť nad svojim činom a akú morálnu satisfakciu poskytol žalobcovi. Súd prvej inštancie tento dôkaz nevykonával, pričom priamo na pojednávaní, v prítomnosti zástupcu žalovaného uviedol, že ho nevykoná vzhľadom na irelevantnosť postoja pôvodcu zásahu k spáchanému skutku a na to, že ľútosť, prejavená až v priebehu tohto sporu, nemá na rozhodnutie vo veci vplyv. Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie dôkaz, navrhnutý žalovaným, nevykonával pre tzv. nadbytočnosť a s týmto záverom prvoinštančného súdu sa stotožňuje. Pôvodca zásahu, vodič, nie je účastníkom tohto konania. V konaní bol oboznámený rozsudok Okresného súdu Trenčín sp.zn. 3T/40/2020 zo dňa 21.01.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 3TRo/19/2021 zo dňa 27.05.2021, z ktorého súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal a z ktorého sú zistiteľné a preukázané všetky okolnosti, ktoré sám žalovaný považuje za podstatné pre rozhodnutie vo veci (postoj vodiča k dopravnej nehode, úmysel, formu a miery zavinenia, trestný postih, prejavenie ľútosť v trestnom konaní).

24.11 Ďalej je potrebné zdôrazniť i to, že žalovaný v prvoinštančnom konaní skutkovo netvrdil, že by sa vodič žalobcovi ospravedlnil osobitne, poskytol mu akékoľvek morálne či iné zadosťučinenie mimo rámca trestného konania, alebo že by jeho skutok mal na neho negatívne psychické dopady (a akej povahy) nad rámec dopadov zodpovedajúcich okolnostiam veci. Teória procesného práva pritom podmieňuje úspech strany v spore unesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu privodiť jeho úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať (§ 132 CSP). Pokiaľ strana v sporovom konaní netvrdí konkrétne skutkové okolnosti, nie je možné tieto zisťovať a vyvodzovať následne, ex post z dôkazného prostriedku, ktorý strana navrhne vykonať na zistenie skutkových okolností. V sporovom konaní je totiž povinnosťou a zodpovednosťou strán tvrdiť (substancovať) všetky také skutočnosti, ktoré by jeho nárok, resp. obranu odôvodňovali (bremeno tvrdenia). V zmysle prejednávanej zásady a zásady kontradiktórnosti súd nie je povinný a ani oprávnený vyhľadávať za strany rozhodujúce skutočnosti, ktoré by ich nároky či obranu odôvodňovali, a tieto len posudzuje. Skutkový stav zisťuje len v rámci vymedzenom procesným útokom a obranou procesným postupom podľa zákona, a teda, okrem niektorých výnimiek, iba na základe predložených skutkových tvrdení, a to či už zhodných (§ 186 ods. 2 CSP), nepopretých (§ 151 ods. 1 CSP) alebo verifikovaných po vykonanom dokazovaní (§ 220 ods. 2 CSP). Skutočnosti, ktoré procesne nikto netvrdil (okrem skutočností všeobecne známych, alebo skutočností známych súdu z jeho činnosti, prípadne niektorých skutočností vyplývajúcich z verejných registrov) podkladom rozhodnutia nie sú a súd prvej inštancie nepochybil, keď za takejto procesnej situácie výsluch žalovaným označeného svedka nevykonával.

25.1 Je samozrejmé, že rozsah peňažnej náhrady za zásah do ochrany osobnosti nie je bezbrehý a súd je pri svojej voľnej úvahe limitovaný vyššie uvedenými zákonnými kritériami. Odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou žalovaného v odvolaní, že i keď samotný Občiansky zákonník ponecháva určenie výšky relutárnej náhrady v peniazoch na úvahu súdu (za rešpektovania zákonných podmienok), právna úprava mimo Občianskeho zákonníka pozná nároky náhrad nemajetkovej ujmy pozostalých pri úmrtí osoby, čo možno považovať za isté vodiace východisko. Ako interpretačné východisko je vo svetle žalovaným namietaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo/15/2012 zo dňa 30.09.2013

použiteľné napr. i v čase nehody účinné ust. § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, podľa ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. V súdnej veci by išlo o 25-násobok sumy 520,- eur, t.j. sumu 13 000,- eur, teda podstatne viac, ako prisúdil súd prvej inštancie. V súdnej veci vzhľadom na okolnosti prípadu zistené dokazovaním pred súdom prvej inštancie nebol dôvod pre úvahy o prípadnom nižšom odškodnení s poukazom na § 14 zákona č. 274/2017 Z.z., ako sa domáha žalovaný, pretože v konaní nebolo zistené, že by si obeť, matka žalobcu, spoluzavinila smrť alebo že by si žalobca ako oprávnená osoba po matke neuplatňoval svoje práva riadne, vo vzťahu k povinnej osobe (ktorou je okrem samotného páchatela, škodcu, ex lege i žalovaný).

25.2 Rozsah peňažnej náhrady je limitovaný i základnými právnymi princípmi, medzi ktoré možno zaradiť napr. i princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Z rozhodnutí súdov, na ktoré poukazuje žalovaný v odvolaní a v nadväzujúcich vyjadreniach, vyplývajú buď rovnaké alebo vyššie sumy peňažných náhrad pre pozostalých rodičov zomrelých plnoletých detí, ako bola priznaná v tomto súdnom konaní (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 17Co/352/2017, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/207/2018, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp.zn. 9Co/367/2016), alebo nižšie peňažné náhrady - od 3 000,- eur do 7 000,- eur pre plnoleté deti zomrelého rodiča, nežijúce v spoločnej domácnosti (rozsudky Krajského súdu v Žiline sp.zn. 10Co/58/2019, sp.zn. 5Co/130/2019, sp.zn. 7Co/61/2018, sp.zn. 9Co/246/2018). Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 6Co/347/2015 sa týka povolenia obnovy konania; rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/438/2016, sa týka priznania nemajetkovej ujmy pozostalej matke a súrodencom maloletého zomrelého (17 rokov), teda nejde o obdobný prípad ako je súdená vec. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní zohľadnil iné rozhodnutia súdov SR v obdobných veciach, priznávajúce vyššie peňažné náhrady, ako bola priznaná žalobcovi v tomto konaní, ktoré označil v ods. 10.6 až 10.14 napadnutého rozsudku. Odvolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutia iných súdov v obdobných veciach nemožno chápať ako presné matematické vyjadrenie, akúsi tabuľku, určujúcu presnú sumu, aká má byť priznaná v tomto prípade príbuzenského pomeru, ale len ako základný rámec pre úvahy súdu o primeranosti výšky finančnej náhrady, v ktorom treba zohľadniť všetky špecifiká prejednávanej veci. Z tohto hľadiska záveru súdu prvej inštancie o primeranosti priznanej výšky peňažnej náhrady i vo vzťahu k aktuálnej súdnej praxi v obdobných veciach, niet dôvodu neprisvedčiť. Na základe uvedeného odvolací súd vyhodnotil odvoláciu námietku žalovaného o svojvôli a nerešpektovaní ustálenej súdnej praxe súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o výške peňažnej náhrady za nemajetkovú ujmu, za nedôvodnú.

26. Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku III. o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvej inštancie, vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, pričom svoje rozhodnutie zrozumiteľne a jasne odôvodnil.

27. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I. a III. ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

28.1 Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

28.2 Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

28.3 Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28.4 Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

28.5 Keďže žalobca bol v odvolacom konaní plne úspešný, odvolací súd mu podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP vo vzťahu k žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % .

28.6 O výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcu rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 v nadväznosti na § 251 CSP súd prvej inštancie.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP):

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).